

Krok 8 Kladou důraz na zdraví a předcházejí onemocněním u matky-dítěte a celé rodiny.

To se týká osvěty o zdravé výživě, pitné vodě, čistých toaletách, hygieně, plánovaném rodičovství, předcházení nemocem a komplikacím či přípravy na porod a poporodní období.

Krok 9 V případě potřeby dovedou rodiče a novorozenci poskytnout náležitou akutní léčbu či pohotovostní ošetření.

Zajišťují školení personálu v rozpoznávání (potenciálně) nebezpečných situací a komplikací a v efektivním ošetření a stabilizaci klientů. Disponují kontakty pro konzultace s dalšími odborníky a bezpečným a spolehlivým systémem předávání klientů na vyšší úroveň péče. V případě převozu z domova, porodního centra či porodního domu do nemocnice jsou všichni převezeni a ti, kdo je k převozu doporučili, v cílovém zařízení dobře přijati, s respektem a bez obviňování.

Krok 10 Systematicky podporují personál, snaží se najmout a udržet pracovnice a pracovníky, kteří jsou nadšení a oddaní, vytvářejí bezpečné, respektující a pozitivní pracovní prostředí, kde mohou zaměstnanci a zaměstnankyně vzájemně spolupracovat a ženám a jejich dětem poskytovat individualizovanou péči.

Krok 11 Zajišťují návaznost péče spolupracujícího odborného personálu, kdy všichni poskytovatelé péče, instituce a organizace na všech úrovních vědí, jak vzájemně komunikovat a konzultovat a jak zajistit předání matky a dítěte do péče jiného poskytovatele.

Krok 12 Naplňují všech 10 kroků k úspěšnému kojení revidované Iniciativy porodnice přátelské dětem (2018) – ochrana, prosazování a podpora kojení v zařízení péče o matku a dítě.

www.internationalchildbirth.com

září 2018

Český překlad a tisk je financován Českou ženskou lobby (ČŽL), www.czlobby.cz.

Iniciativu podporují členské organizace pracovní skupiny pro porodnictví ČŽL:

Aperio – společnost pro zdravé rodičovství, www.aperio.cz

Česká asociace du, www.duly.cz

Česká komora porodních asistentek, www.ckpa.cz

Hnutí za aktivní mateřství, www.iham.cz

Porodní dům U Čápa, www.pdcap.cz

Unie porodních asistentek, www.unipa.cz

Mezinárodní porodní iniciativa (International Childbirth Initiative, ICI)

12 kroků k bezpečné a respektující péči o matku-dítě a rodinu

www.internationalchildbirth.com

Mezinárodní porodní iniciativa ICI

12 kroků k bezpečné a respektující péči o matku-dítě a rodinu krátká verze k praktickému využití

Poskytovatelé bezpečné a respektující porodní péče naplňují následujících 12 kroků:

Krok 1 Ke každé ženě a novorozenci přistupují s úctou a respektem k jejich důstojnosti.

Vyhýbají se fyzickému, slovnímu nebo psychickému násilí. Citlivě poskytují bezpečnou péči s ohledem na kulturní zázemí ženy. Respektují individuální zvyky, hodnoty, právo na sebevyjádření, informovanou volbu a soukromí.

Krok 2 Uznávají právo každé ženy na nediskriminační a bezplatnou nebo alespoň finančně dostupnou péči

po celou dobu těhotenství, porodu a šestinedělí. Chápu, že za žádných okolností nesmí být ženě a dítěti odeprána péče kvůli neplacení ani není možné je po porodu ze stejného důvodu odmítnout propustit.

Krok 3 Systematicky poskytují péči o matku-dítě a rodinu jako jednotku a vycházejí z principů a filozofie

porodní asistence, které mohou být využívány poskytovateli porodní péče v jakémkoliv typu zařízení a na všech úrovních péče.

Krok 4 Uznávají právo ženy na kontinuální podporu během celého porodu a informují ji o výhodách takové

podpory. Zajišťují, aby rodičku při porodu podporovali lidé, které si sama zvolí. Může to být otec dítěte, partner či partnerka, členové rodiny, dula, atd. Ukazuje se, že taková péče je nejpřínosnější, pokud ji poskytuje osoba, která je přítomna pouze za účelem podpory a zároveň to není nikdo z rodiččiných blízkých, má zkušenosti s podporou při porodu a prošla alespoň minimálním školením (jako například dula).

Krok 5 Nabízejí nefarmakologické prostředky k úlevě a tišení bolesti při porodu jako bezpečnou první

volbu. Pokud jsou farmakologické prostředky proti bolesti dostupné a žena je žádá, vysvětlují jí jejich přínos a rizika.

Krok 6 V průběhu těhotenství, porodu a v poporodním období poskytují zdravotní péči založenou na

důkazech, která je pro matku-dítě a rodinu prokazatelně přínosná

- Umožňují, aby se porod odvíjel vlastním tempem.
- Pokud možno nepřijímají na porodní oddělení nebo do porodního centra rodičky, dokud nejsou v aktivní fázi porodu.
- Během porodu matce nabízejí jídlo a pití podle jejího přání.
- Podporují rodičku v chůzi a volném pohybu a pomáhají jí zaujímat pozice podle jejího přání, včetně pozice v dřepu, vsedě, na čtyřech, a poskytují pomůcky umožňující vzpřímenou polohu.
- Všem ženám při porodu zajišťují soukromí pomocí dělících příček nebo závěsů, a kde je to možné, v oddělených soukromých porodních pokojích.

- Personál školí v používání technik k otočení dítěte v děloze z polohy koncem pánevním do polohy záhlavím a v bezpečném vedení porodů koncem pánevním.
- Usnadňují okamžitý a dlouhotrvající kontakt matky a dítěte kůží na kůži za účelem zahřátí, přilnutí, iniciace kojení a stimulace vývoje. Zajišťují, že matka a dítě zůstanou spolu.
- Odkládají přerušování pupečnicku, aby byl usnadněn přechod živin k novorozenci.
- Spolehlivě provádějí vše, co je považováno za základní péči o novorozence, včetně zajištění neomezeného přístupu matky k nemocnému nebo předčasně narozenému dítěti, zahrnují klokánkování a podporu matky, aby dítěti poskytovala vlastní mléko (případně mléko jiné ženy), pokud kojení není možné.

Krok 7 Vyhýbají se potenciálně škodlivým úkonům a postupům, u nichž není dostatek důkazů, že jejich

prospěšnost převáží nad riziky jejich rutinního nebo častého používání při normálním fyziologickém těhotenství, porodu, šestinedělí a v novorozeneckém období.

Mezi rutinní postupy, které by se neměly používat, patří:

- klystýr
- odloučení blan od dolního děložního segmentu (Hamiltonův hmat)
- umělé protržení vaku blan
- nástřih hráze
- častá nebo opakovaná vaginální vyšetření
- odpírání jídla a pití
- udržování matky na lůžku nebo v nehybné pozici
- poloha vleže na zádech, případně s nohama ve třmenech
- velký počet střídajících se poskytovatelů péče
- tlačení řízené poskytovatelem péče
- tlak na fundus dělohy (Kristellerův manévr)
- okamžité podvázání pupečnicku
- oddělení matky od dítěte

Mezi postupy, které mohou být škodlivé pro nízkorizikové rodičky, ale mohou být užitečné nebo zásadní při pohotovostních situacích nebo v některých vysoce rizikových případech, a proto by se měly používat pouze při lékařské indikaci, patří:

- umělé vyvolání nebo urychlování porodu
- podávání tekutin nitrožilně (infuze)
- kontinuální elektronické monitorování plodu
- cévkování
- použití kleští a vakuového extraktoru
- manuální vyšetření dělohy a vybavení placenty
- odsávání novorozence
- císařský řez